

نظام آموزشی ایران و غرب

جلسه پنجم

دوره آموزشی آموزشکده توانا

سعید پیوندی

دانشگاه لورن (نانسی - فرانسه)

حقوق معنوی

- اختصاص- این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری- این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک- اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.

نظام آموزشی ایران و غرب

- جای گسترده غرب و کشورهای غربی در مطالب درسی
- کشورهای غربی در برنامه های درسی و یا در فعالیت های آموزشی چگونه به نسل جوان ارائه می شوند؟
- کتاب های درسی ایران چگونه به رابطه ایران با دنیای غرب می نگرند؟
- نگاه به غرب، به کشورهای غربی و یا دنیای غیر مسلمان در سال های پس از ۱۳۵۷ دستخوش چه تغییراتی شده است؟ علت و سمت و سوی این تغییرات کدامند؟
- نظام آموزشی ایران نسل جوان را چگونه برای زندگی در دنیای کنونی تربیت می کند؟

هدف اصلی و بینار پیرامون تصویر غرب در کتاب های درسی

- هدف این و بینار پرداختن به تصویر غرب در گفتمان رسمی آموزشی ایران بویژه در متون کتاب های درسی است
- **بخش اول:** تحلیل محتوای کتاب های درسی و فعالیت هایی که در آن موضوع غرب و کشورهای غربی مطرح می شوند
- **بخش دوم:** دلایل چگونگی برخورد به غرب
- **بخش سوم:** پی آمدهای نوع برخورد با غرب

اشکال حضور غرب در فعالیت های آموزشی

- نگاه مقایسه ای با سایر کشورها: غرب و کشورهای غربی یک موضوع بسیار مطرح در نظام آموزشی
- سیاسی بودن متون درسی
- بحث غرب خارج از کتاب های تاریخ و جغرافیا (در کتاب های فارسی، دینی و تعلیمات اجتماعی...)
- برخورد با کشورهای غربی بویژه آمریکا در فعالیت های خارج از کلاس درس مانند فعالیت های فوق برنامه، سخنرانی ها و مراسم سیاسی و دینی (روز ۱۳ آبان...)
- سمت و سوی انتقادی مطالب مربوط به غرب
- نگاه بسیار انتقادی به غرب به عنوان یکی از ویژگی های گفتمان آموزشی ایران

نظم جهانی در نگاه کتاب های درسی

- انسجام گفتمان برنامه های درسی در رابطه با نظم جهانی و تحلیل از وضعیت جهان و روابط بین المللی در سطح منطقه.
- دو نوع طبقه بندی در کتاب های درسی در رابطه با نظم جهانی
- طبقه بندی نخست : تقسیم دنیا به دو قطب متضاد:

گروه کشورهای ثروتمند و قدرتمند («استکبار جهانی»، «سرمایه داری»، «قدرت های سلطه گر»...)

کشورهای در حال توسعه و جهان سوم «تحت ستم».

وجود دو قطب متضاد در جهان

- **کشورهای گروه اول** دارای هدف های استعماری و سود جویانه و مخالف با پیشرفت و استقلال کشورهای در حال توسعه و یا جهان سوم.
- **سمت و سو و معنای تاریخ معاصر جهان:** مبارزه این دو قطب متضاد.
- **ایران:** کشور "تحت ستم" و قربانی سیاست های استکباری و استعماری

کشورهای اسلامی و غیر اسلامی

- روش شناسی دوم در تعریف نظم جهانی: **تضاد** میان کشورها بر پایه تفاوت های **مذهبی** و تعلق به حوزه های تمدنی
- تقسیم دنیا به دو اردوگاه متضاد «کشورهای اسلامی» و «کشورهای غیر اسلامی».

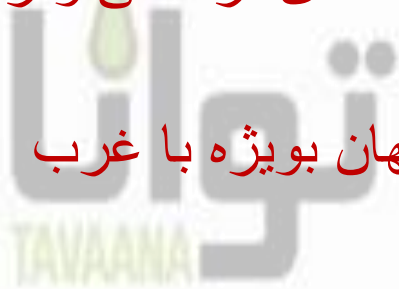

کشورهای غیر
اسلامی

کشورهای اسلامی یا
امت مسلمان

دنیای اسلام در رقابت با جهان غیر مسلمان

- تکرار گونه شناسی دوم در کتاب های درسی در بعد تاریخی و ژئوپلیتیک
- تحلیل های سیاسی بر پایه این گونه شناسی
- جمهوری اسلامی ایران در میان خانواده کشورهای اسلامی
- کشورهای اسلامی دارای تفاوت های فرهنگی و ژئوپولیتیکی با تمدن غرب و بقیه کشورهای دنیا
- رقابت تمدنی با سایر مناطق جهان بویژه با غرب

یکپارچه دیدن کشورهای اسلامی

- تکیه کتاب های درسی بر وحدت طبیعی کشورهای اسلامی
- تکرار موضوع کشورهای اسلامی در بخش های گوناگون متون درسی
- یکی از نشانه های جدید چنین تفکر و گرایشی: اضافه شدن کتاب «بیداری اسلامی» به درس تاریخ معاصر سال سوم متوسطه از سال ۱۳۹۲
- «بیداری اسلامی، به معنای حالت برانگیختگی و آگاهی در امت اسلامی، تجدید حیات اسلام در کالبد فرد و جامعه، دعوت مجدد به اسلام، احیای ارزشهای اسلامی و بازگشت به خویشتن اسلامی است» (صفحه ۱، بیداری اسلامی، ۱۳۹۲)
- اشاره به تضاد و رویارویی میان «غرب» و کشورهای «اسلامی» در بخش عوامل زمینه ساز شکل گیری بیداری اسلامی (ص ۲).

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

بیداری اسلامی

(ضمیمه تاریخ معاصر ایران)

سال سوم آموزش متوسطه

کلیه رشته‌ها

بیداری اسلامی (ص ۳۰)

تظاهرات مردم تونس علیه دیکتاتور وابسته به غرب

چهار وجه گفتمان انتقادی

- نکته اصلی این دو گونه شناسی : رابطه کشورهای غربی با ایران (و سایر کشورهای اسلامی)
- طرح گسترده موضوع نوع رابطه با غرب در وجوه سیاسی، اقتصادی و تمدنی در تاریخ دو قرن گذشته ایران
- سایه سنگین شرایط سیاسی امروز ایران در مطالب درسی
- اهمیت امروزی ژئوپولیتیکی و فرهنگی رابطه پر تنش ایران با غرب
- مفهوم «غرب» در کتاب های درسی: اروپا، آمریکای شمالی و روسیه
- چهار وجه اصلی گفتمان انتقادی علیه غرب و بویژه امریکا

وجه اول : سابقه رابطه ایران و غرب

- اولین بعد انتقادی در گفتمان کتاب های درسی نسبت به غرب: سابقه کشورهای اروپایی و آمریکا در ایران.
- نقش منفی و مخرب غرب از دیدگاه کتاب های درسی غرب در طول دو قرن گذشته.
- دیدن جای پای غرب در بسیاری رویدادهای اصلی سیاسی ایران و انتقاد از دخالت های سیاسی آن
- غرب از منظری ناسیونالیستی "دشمن" استقلال ایران.
- حضوری ساختاری دو قطب متضاد "استقلال" (از غرب) و "وابستگی" (به غرب) .
- دوران حکومت پهلوی ۱۳۵۷-۱۳۰۴ دوران نفوذ مستقیم غرب و وابستگی سیاسی، اقتصادی و فرهنگی ایران .
- وجود دوره های مختلف از بعد زمان شناسی: **آغاز قرن ۱۸ انگلستان، فرانسه و روسیه** قدرت های اصلی «مداخله جو»، **از کودتای ۱۳۳۲ آمریکا** به عنوان قدرت نو استعماری

چند مثال از کتاب های مختلف درسی (۱۳۸۶)

- «پس از تعطیل مجلس، روسیه در شمال و انگلستان در جنوب کشور دست به تجاوز و ظلم و ستم زدند. از جمله اینکه روس‌ها عده‌ای از اهالی خراسان و آذربایجان را به‌دار آویختند و مرقد حضرت رضا(ع) را به گلوله بستند.» (تاریخ، سال سوم راهنمایی، صفحه ۴۲).
- «دولت استعمارگر انگلستان توانسته بود سلسله پادشاهی جدیدی به نام سلسله ی پهلوی تاسیس کند و فرد بیسواد و زورگویی به نام رضاخان را به سلطنت برساند» (فارسی، سال سوم راهنمایی، صفحه ۶).
- «آغاز سلطنت پهلوی، در واقع فصل جدیدی از تاریخ ایران است که همزمان با آن، دوره ی نوینی از غارت کشور ما به دست بیگانگان آغاز می شود که به استعمار نو شهرت دارد.» (تاریخ معاصر ایران، سال سوم دبیرستان، صفحه ۸۶).
- «در زمان حکومت محمد رضا شاه، دخالت و نفوذ آمریکا در ایران افزایش یافت. مردم از آزادی محروم بودند و به اعتقادات مذهبی آن ها بی احترامی می شد.» (تعلیمات اجتماعی، سال پنجم دبستان، صفحه ۱۲۷).
- «شاه دوباره بازگشت و آمریکائی ها آنچنان بر ایران خیمه زدند که تا 25 سال، این کشور مطمئن ترین پایگاه سیاسی و نظامی آنان در جهان محسوب می شد. منافع نفت که مدتی قطع شده بود، دوباره به جیب شرکت های نفتی آمریکائی و انگلیسی و سایر کشورهای غربی سرازیر شد.» (تاریخ معاصر ایران، سال سوم دبیرستان، صفحه ۱۰۹)

تاریخ دوم نظری، ص ۱۴۳

شریف امامی

نخست وزیر شریف امامی

در شهریور ۱۳۳۹، شاه با منصوب کردن شریف امامی به نخست وزیر و طرح شعارهایی مانند آزادی احزاب و فضای باز سیاسی و اصلاحات اقتصادی به استقبال از سیاست‌های جدید دولت آمریکا رفت. انتخاب شریف امامی در واقع حاصل توافق شاه و انگلستان با استفاده از فرصت انتخابات ریاست جمهوری آمریکا بود.^۵

با وجود این، کندی رئیس جمهوری آمریکا به شاه و

وجه دوم : غرب دشمن انقلاب و جمهوری اسلامی

- دومین بعد نگاه انتقادی به غرب: سیاست های اروپا و آمریکا در دوره پس از پیروزی انقلاب سال ۱۳۵۷ (۱۹۷۹) و استقرار جمهوری اسلامی ایران
- **اتهام توطئه علیه نظام اسلامی** در کتاب های درسی
- بسیاری از **بحران های سیاسی سال های پس از ۱۳۵۷ (۱۹۷۹)** نتیجه تحریکات و دخالت های غرب بخصوص آمریکا
- معرفی آمریکا به عنوان دشمن انقلاب اسلامی
- یکی از اصلی ترین هدف های انقلاب اسلامی مبارزه با "سلطه غرب"
- ایدئولوژی انقلاب ایران در تضاد با غرب و منافع کشورهای غربی

چند مثال از کتاب های درسی

- «انقلاب اسلامی ایران، دست ابر قدرت ها را از ایران کوتاه کرد و با آگاه ساختن سایر مسلمانان از قدرت اسلام، منافع آنان را در بسیاری از نقاط جهان و مخصوصا در کشورهای اسلامی به خطر انداخت. به همین جهت پس از پیروزی انقلاب نیز توطئه های دولت های مستکبر و زورگو بر ضد انقلاب اسلامی ادامه یافت.» (تاریخ، سال سوم راهنمایی، صفحه ۹۳).
- «مهم ترین دستاورد انقلاب "استقلال، آزادی، جمهوری اسلامی" بود که مردم از ابتدای نهضت، در تظاهرات و شعارهای خود خواسته بودند. نفوذ بیگانگان که نزدیک به صد سال بود ایران را فلج کرده بود، از میان رفت.» (تاریخ، سال سوم راهنمایی، صفحه ۸۱)
- «از اسنادی که در داخل سفارت به دست دانشجویان افتاد، معلوم شد که آمریکا به کمک عوامل خود در ایران در همان زمان، در بسیاری از توطئه هایی که در تهران و سایر نقاط ایران علیه انقلاب صورت می گرفت، دست داشته است. نام بعضی از کسانی که برای ضربه زدن به انقلاب با مأموران جاسوسی آمریکا ارتباط پنهانی داشتند، نیز از همین اسناد به دست آمد....» (تاریخ معاصر ایران، سال سوم دبیرستان، صفحه ۱۵۷).

وجه سوم تضاد با غرب: استعمار در دنیا

- سومین بعد انتقاد به غرب : سابقه استعماری کشورهای غربی در رابطه با کشورهای جهان سوم
- « غیر عادلانه » خواندن نظم کنونی جهان
- تضاد منافع کشورهای در حال توسعه با کشورهای غربی
- الگوی توضیحی گفتمان درسی بر پایه مجموعه ای از تضادهای دوقطبی: "فقر" و "ثروت"، "پیشرفته" و "توسعه نیافته"، "کشورهای اسلامی" و "بیگانگان"، "مستضعفان" و "استکبار جهانی"، "غار تگر" و "غار ت شده"، "غرب" و "جهان سوم"

وجه چهارم : تضاد با غرب

□ چهارمین بعد تنش با غرب در مطالب درسی: **بعد تمدنی و فرهنگی**

□ غرب به عنوان **زادگاه مدرنیته** و جامعه مدرن هدف انتقاد گفتمان آموزشی

□ **گفتمان اسلام گرایی با نگاه قدسی و باور به ارزش های سنتی** در برابر فرهنگ و ارزش های غربی

□ **برخورد تمدنی** میان غرب و دنیای اسلام و تضادهای فرهنگی

□ برخورد با غرب در زمینه مسائلی مانند **دموکراسی، مسائل زنان، آزادی های فردی و** یا **فرهنگ و هنر**

یک نمونه

- در کتاب قرآن سال سوم راهنمایی مطلبی چاپ شده است از دورتا (با نام جدید اسلامی "هدی") دختر آلمانی ساکن ایتالیا که به اسلام گرویده است :
- «روز سوم ماه رمضان مسلمان شدم و به دین اسلام گرویدم و خدا را شاهد میگیرم که از آن روز به بعد حتی یک لحظه نیز از این عمل خود احساس پشیمانی نکرده ام. البته اضافه کنم که تا آن روز هنوز نمی دانستم که غربی ها غیر مسلمان چقدر از اسلام دور هستند.» (صفحه ۷۷).

ستیز و رقابت تمدنی

- ستیز و رقابت تمدنی به عنوان سمت و سوی گفتمان هویتی، هویت اسلامی در برابر هویت غربی یا مسیحی
- یک مثال از کتاب های درسی
- در کشور امریکا سالانه بیش از ۸۰۰ هزار نفر ناپدید می شوند که فقط اجساد نیمی از آنان پیدا می شود و از سرنوشت بقیه هیچگاه خبری بدست نمی آید!
- در بعضی از کشورهای اروپایی بیش از نیمی از مردم به سگ هایشان بیش از خانواده شان علاقه دارند! (پیام های آسمانی، سال اول متوسطه، ۱۳۹۲، ص ۳۹)
- توصیه به محتاط بودن در استفاده و تماس با دنیای علمی غرب: "در مسائل و موضوعات مربوط به ایران و اسلام و کشورهای اسلامی، دانستن زبان خارجی هم کافی نیست زیرا مآخذ فرنگی، خاصه برای کسانی که از فرهنگ ایرانی و اسلامی بی اطلاع و یا کم بهره اند، اعتماد نمی توان کرد." (فارسی، سال دوم راهنمایی، ص ۴۷).

مثال پیرامون فن آوری اطلاعات و ارتباطات

- «این یک واقعیت اجتماعی است که رخ داده است و اکنون ما در چنین جهانی زندگی می کنیم. با پدیدار شدن این واقعیت، قدرت های بزرگ و سلطه گر برنامه ریزی کرده اند که فرهنگ، اندیشه و آن شیوه ی زندگی را که خود می پسندند، جهانی کرده و بر سایر مردم تحمیل کنند. این طرح و برنامه را جهانی سازی می نامند.»
- «... شبکه های بزرگ رادیویی و تلویزیونی، ماهواره ها، شبکه های بسیار زیاد اینترنتی، فیلم های سینمایی، کتاب ها و نشریات، سازمان های گسترده ی اطلاعاتی و جاسوسی ابزار گسترش فرهنگ قدرت های بزرگ و به خصوص آمریکا هستند.»
- «آنها از یک طرف به شکلی بسیار غیر مستقیم و از زبان ملت ها شکاف میان نسل ها را چنان بزرگ می کنند که نسل جدید احساس کند دیگر نمی تواند با فرهنگ خود ارتباط برقرار سازد. از طرف دیگر، عناصر فرهنگ خودی مانند نوع پوشش، سبک معماری، نوع غذا، شیوه های معاشرت و حتی ایده آل ها و آرمان های زندگی و به طور کلی شیوه ی زندگی خود را در زیباترین قالب های ممکن تبلیغی عرضه می کنند تا علاوه بر جلب نظر ملت ها، اندیشه ی آنها را دنباله روی خود سازند...» (دین و زندگی، سال سوم دبیرستان، صفحه ۱۳۳)

جایگاه اسرائیل در برخورد با غرب

- جایگاه خاص اسرائیل در رابطه با نوع برخورد با غرب و کشورهای منطقه
- دولت اسرائیل به عنوان "رژیم اشغالگر قدس" و کشور کنونی اسرائیل به عنوان "فلسطین اشغالی"
- حذف اسرائیل در نقشه جغرافیا
- اسرائیل در گفتمان مطالب درسی "دشمن" کشورهای اسلامی و مسلمانان، و "عامل" آمریکا و کشورهای غربی قلمداد می شود. اسرائیل در بیان مطالب درسی "پلیدی مطلق" است و بسیاری از مشکلات و بحران های سیاسی ایران را هم کتاب های درسی بطور مستقیم در رابطه با این کشور می بیند.
- «سرزمین فلسطین یادگارهای پیامبران الهی را در خود جا داده و در طول تاریخ همواره برای مسلمانان سرزمینی مقدس بوده است؛ به علاوه، بر اساس تعالیم اسلامی، مسلمانان می بایست از ملت مظلوم فلسطین حمایت کنند؛ بنابراین، پشتیبانی از آزادی بیت المقدس و فلسطین از اصول اساسی جمهوری اسلامی ایران به شمار می رود و مردم ایران همراه یک دل و یک زبان خواستار احقاق حقوق فلسطینیان هستند.» (تاریخ معاصر ایران، سال سوم دبیرستان، ص ۱۶۰)

نقشه خاورمیانه بدون کشور اسرائیل (کتاب تعلیمات اجتماعی اول راهنمایی)

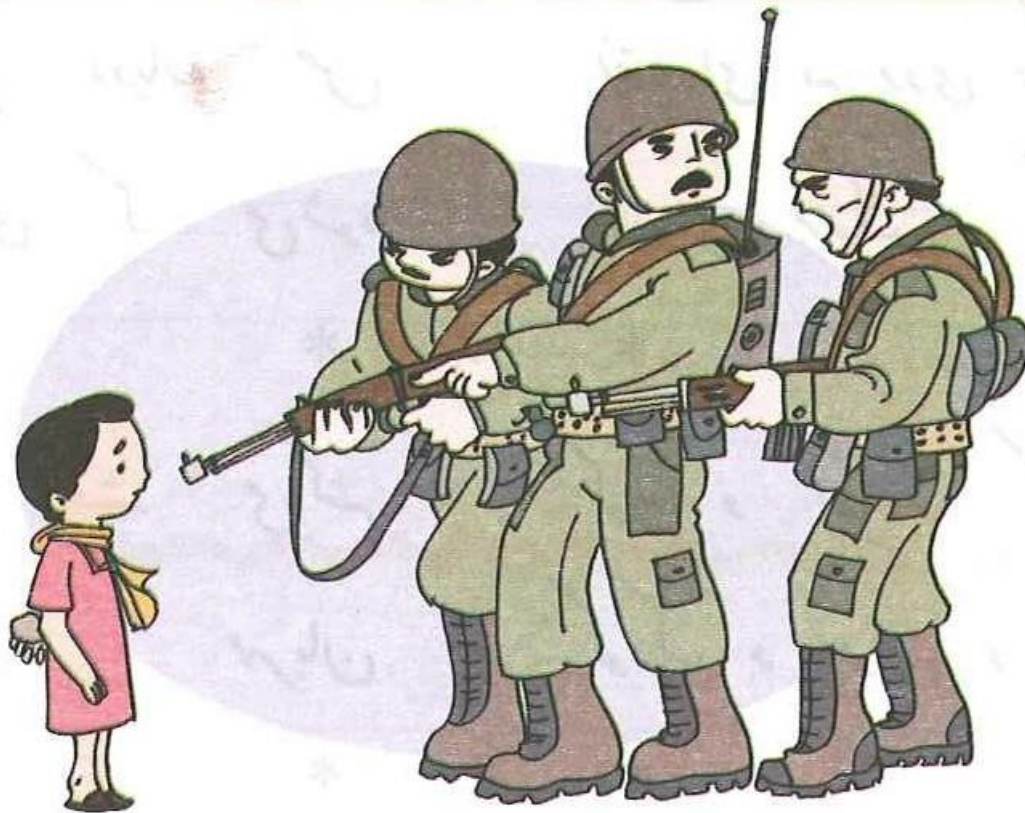
سابقه برخورد با اسرائیل

- سابقه برخورد خصمانه با اسرائیل از سال های دورتر
- سخنرانی آیت الله خمینی در جریان بحران سال های ۱۳۴۰ علیه اسرائیل : « اسرائیل نمی خواهد در این مملکت دانشمند باشد؛ اسرائیل نمی خواهد در این مملکت قرآن باشد؛ اسرائیل نمی خواهد در این مملکت علمای دین باشند؛ اسرائیل نمی خواهد در این مملکت احکام اسلام باشد. اسرائیل به دست عمال سیاه خود، مدرسه را کوبید. ما را می کوبند؛ شما ملت را می کوبند. می خواهد اقتصاد شما ملت را قبضه کند؛ می خواهد زراعت و تجارت شما را از بین ببرند. می خواهد در این مملکت، دارای ثروتی نباشد. » (تاریخ معاصر ایران، سال سوم دبیرستان، صفحه ۱۱۳).
- انتقادهای بسیار گزنده کتاب های تاریخ، تعلیمات اجتماعی، تعلیمات دینی و یا فارسی علیه اسرائیل.
- «با فرا رسیدن ماه محرم، امام خمینی در رهنمودهای خود به سخنرانان مذهبی تأکید کردند که در این ایام، سکوت کردن به منزله ی تأیید دستگاه جبار و کمک به دشمنان اسلام است: "خطر اسرائیل و عمال آن را به مردم تذکر دهید...» (تاریخ معاصر ایران، سال سوم دبیرستان، صفحه ۱۱۶)

رابطه فلسطین و اسرائیل

- طرح گسترده مناقشه اسرائیل با فلسطین و اعراب.
- مثال: درس مربوط به خانواده کتاب اجتماعی: «بسیاری از برادران و خواهران شما در فلسطین اشغالی به علت وحشی‌گری‌های سربازان ظالم و ستمگر رژیم اشغالگر قدس، پدر، مادر و سایر اعضای خانواده‌ی خود را از دست داده‌اند. آن‌ها با یاری سایر مسلمانان می‌کوشند تا انتقام خود و خانواده‌شان را از تجاوزکاران بگیرند.» (تعلیمات اجتماعی، سال اول راهنمایی، صفحه ۱۳).
- روایت "معلم فلسطینی" در کتاب فارسی سال سوم دبستان پیرامون درگیری‌های روزمره نوجوانان فلسطینی در سرزمین‌های اشغالی با سربازان اسرائیلی: «خالد در یک چشم به هم زدن، از محاصره‌ی سربازها بیرون جست و برادر خود را در آغوش گرفت، بعد به او گفت: "این بار تو هم با ما بیا و آن‌ها را با سنگ بزن. نترسی‌ها! خوب؟" محمد سر تکان داد و گفت: "من هم می‌آیم تا آنها را با سنگ بزنیم." در همین موقع، افسر اسرائیلی با قنداق تفنگ خود بر سر محمد کوبید و خون گرم او روی دست‌های خالد پاشید.» (فارسی - بخوانیم، سال سوم دبستان، صفحه ۱۱۲)

سربازان اسراییلی و کودک فلسطینی

کتاب فارسی سال
سوم دبستان

رقابت فرهنگی و رابطه با فرهنگ غرب

- خصلت کور و پیوسته «غرب ستیزی»؟
- طرح غرب در مطالب علمی و یا ادبی با نگاه و برداشتی عینی تر
- غرب «استعماری» و «شیطانی» و علم و تکنولوژی و برخی جنبه های فرهنگی غرب
- حضور علم، ادبیات کلاسیک و بخشی از فرهنگ غرب در کتاب های درسی
- حضور شمار زیادی از دانشمندان غربی و یا برخی چهره های ادبی و فرهنگی کشورهای اروپایی و آمریکا بویژه در کتاب های
- اشاره کتاب های فارسی به آثاری از نویسندگان غربی مانند آندره مالرو، آندره ژید، شکسپیر، ویکتور هوگو، هریت بیچراستو، پل الوار، الکسی تولستوی، لئو تولستوی، برتولد برشت، سامرست موام، ژان پل سارتر، ارنست همینگوی، جان اشتاین بک، لرد آبی وری، ژول ورن، و الکساندر دوما
- طرح نویسندگان معترض و انتقادی کشورهای در حال رشد (ادبیات آمریکای لاتین از طریق چهره هایی مانند پابلو نرودا) و یا نویسندگان منتقد غربی (سیاهان آمریکا از زبان هریت بیچر استو نویسنده داستان معروف کلبه عمو توم)

غرب ستیزی در فعالیت های آموزشی

- اشکال شدیدتر برخورد انتقادی به غرب و یا نگاه غرب ستیزانه در برخی فعالیت های آموزشی و یا فوق برنامه (برنامه های صبح گاهی، سخنرانی، مراسم مذهبی و سیاسی...)
- وجود ده ها مراسم سیاسی، دینی و ایدئولوژیک سراسری در مدارس ایران
- سوزاندن و لگدمال کردن پرچم امریکا، شعارهای مرگ بر امریکا در مراسم گوناگون، سخنرانی های ضد امریکایی

معنای غرب ستیزی

- گفتمان برنامه درسی و سیاست های منطقه ای جمهوری اسلامی؟
- کمبود تحلیل های اجتماعی و تاریخی سنجشگرانه، پژوهشی و دانشگاهی و نقد
- شکل تبلیغاتی مطالب سیاسی و ایدئولوژیک و برخورد احساسی
- تلاش برای شکل دادن به هویت اسلامی بدون رسیدن به ساحتِ تحلیلِ علمی و فلسفی
- **نگرش جهان سومی سال های ۱۹۶۰ و ۱۹۷۰**
- غرب و جهان اسلام به عنوان واقعیت های پیچیده و نه مفاهیم تبلیغاتی ساده شده
- برخورد با غرب در سیر تاریخی خود به عنوان کلیت یک پارچه و منسجم و بدون تضاد و کشمکش
- قرار دادن شرق «قربانی» در برابر غرب «تجاوزگر»
- واقعیت های متفاوت: درگیری ایران و با کشورهای منطقه

فرهنگ سنتی و دینی و مدرنتیه

□ مشکل اساسی کتاب های درسی با غرب و پرسش قدیمی جنبش های اسلام گرا و یا فرهنگ سنتی

□ با غرب باید چه رابطه ای داشت و از آن باید چه چیزی را گرفت؟ در چه زمینه هایی باید تغییرات را پذیرفت و چه بخشی از فرهنگ خودی را باید حفظ کرد؟ چگونه با روند روزافزون نفوذ فرهنگ و زندگی غربی مقابله کرد؟

□ تکرار این پرسش ها به اشکال گوناگون در دو قرن گذشته

□ کتاب های درسی ایران و بازتولید بحران و مشکلات هویتی مربوط به رابطه به دنیای مدرن و غرب

□ نقش نظام آموزشی: درک و کاهش این تنش تاریخی و یا تشدید آن؟

کتاب های درسی و گفتمان هویتی

- جهان سومی و جهان اسلام دنیای تحقیرشده، تحت سلطه، استعمارزده
- جمهوری اسلامی و مقاومت در برابر ظلم جهانی
- هویت جهان سومی و دیدن ریشه دردها و زخم های تاریخی و امروزی جامعه و مردم در خارج از مرزها
- حضور «نظریه وابستگی» در فضای روشنفکری و علوم انسانی در بخشی از مناطق جهان از جمله در خاور میانه و امریکای لاتین
- روشنفکران و انگشت اتهام بسوی سلطه خارجی و امپریالیستی

کین توزی نسبت به غرب

- استفاده از واژه «کین توزی» (روسانتیمان ، resentment نزد نیچه و ماکس شلر) توسط داریوش آشوری برای توصیف این نوع برخورد با غرب.
- کین توزی به عنوان «احساس دشمنی از سر احساس ضعف یا حقارت نسبت به کسی است که او به عنوان علت ناکامی خود می‌شناسد».
- "روسانتیمان" آگویی است که از طریق بوجود آوردن دو هویت و یا دو نظام ارزشی آشتی ناپذیر (خودی و دیگری) دشمنی می‌آفریند تا خود را از احساس گناه رها کند (مصاحبه با فیروزه خطیبی، تارنمای بی بی سی، خرداد ۱۳۹۱).
- وجود این دیگری دشمن و عامل بدبختی کمک می‌کند تا احساس حقارت و نفرت سمت و سو یابد.
- دشمنی با غرب "مادی" و "فاسد" و بازگشت به خویش و بازیافتن اصالت فرهنگی و دینی و "معنویت" از دست رفته (آشوری، مصاحبه با مجله تلاش، شماره ۳۲).

پی آمدهای گفتمان غرب ستیزی

- گفتمان عصر جنگ سرد و جنگ تمدن ها، اغراق در نکات منفی
- سوء ظن بیمار گونه به غرب، غرب به عنوان دشمن همیشگی سیاسی و تمدنی، دیدن رد پای توطئه خارجی (غرب) در همه جا
- جستجوی ریشه مشکلات در خارج، تئوری توطئه دشمن
- گفتمان غرب ستیزی در دوران جهانی شدن؟
- دین و امر قدسی در خدمت گفتمان تنفر و کینه توزی
- درک دنیای کنونی و آماده شدن برای زندگی در این دنیا و همزیستی با دیگران متفاوت یا دادن یک تصویر کلیشه ای و ساده شده از دنیا.
- طرد غیرخودی و تمایزگرایی
- (نمونه های تاریخی : آلمان، ژاپن جنگ دوم جهانی) بیماری ماندن در تاریخ گذشته و عدم توانایی در ورق زدن تاریخ و گشودن صفحه جدید

حقوق معنوی

- اختصاص- این مطلب به پروژه توانا مربوط به سازمان E-Collaborative for Civic Education اختصاص دارد و استفاده از آن می بایست با ذکر نام سازمان تهیه کننده انجام شود.
- غیر تجاری- این مطلب برای استفاده های غیر تجاری می باشد و برای هیچ گونه منفعتی بهره برداری نخواهد شد.
- اشتراک- اگر می خواهید هر گونه تغییری در مطلب وارد کنید، شما می توانید حاصل کار را تنها تحت مجوز E-Collaborative for Civic Education منتشر کنید و برای ایجاد بدنه اصلی اطلاعات، این تغییرات را باید با E-Collaborative for Civic Education به اشتراک گذارید.